

Бидик А.Г.,
к.е.н, доцент,
доцент кафедри фінансів та банківської справи
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

ТЕОРЕТИЧНА СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Постановка проблеми. Пошук й отримання обсягу фінансових ресурсів, необхідних для безперервного відтворення процесу виробництва та всебічного розвитку сільських територій є одним зі складних завдань, що повинні вирішувати органи державної влади та місцевого самоврядування, суб'єкти підприємництва та жителі села. Для практичної реалізації такого непростого завдання важливим та актуальним питанням стає висвітлення теоретичних аспектів фінансового забезпечення сільських територій, без ефективної дії якого неможливе їх беззбиткове функціонування, а тим більше – сталий розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансове забезпечення як наукове поняття перебувало у полі зору багатьох вітчизняних науковців, серед яких слід назвати Венгер В.В., Кириленко О.П., Опаріна В.М., Геєця В.М., Карпишин Н.І., Романенко О.Р., Олійника Д.С., Поліщук Г.Б., Сокириську І.Г., Ковальову А.М., Буздуган Я.М., Юрія С.І., Козій І.С., Чухно А.А.

Такі вчені, як Кравченко С.О., Марковський С.С., Малік М.Й., Дем'яненко М.Я., Саблук П.Т., Борщ А.Г., І.Ю. Гришова І.Ю., Галицький О.М., Кириченко А.В., Левченко Н.М., Лузан Ю.А., Кобута І.В., Комарова І.В., Хомин І.П., Карпинський Б.А., Дубик В.Я., Міщук О.В., Правдюк Н.Л. та інші присвятили свої наукові праці теоретичним та практичним розробкам проблем фінансування сільськогосподарського виробництва та сфери АПК.

Проблематику розвитку сільських територій вивчали та висвітлювали у своїх наукових дослідженнях Гайдуцький П.І., Даниленко А.С., Косодій Р.П., Лісовий А.В., Васьківська К.В., Сембай І.В., Павлов О.І., Юрчишин В.В., Немченко В.В., Єрмаков О.Ю., Єрмоленко В.М., Уркевич В.Ю., Ладика В.І., Попова О.Л., Якуба К.І. та інші вчені.

Незважаючи на значну увагу дослідників до проблем сталого розвитку сільських територій, основний акцент приділено стану фінансування агропромислового сектора, питанням обсягів та тенденцій його державної фінансової підтримки. Проте, недостатньо дослідженими залишаються процеси та розміри фінансування не лише сільськогосподарських підприємств, а й інших суб'єктів господарювання на селі, сільської економіки загалом, сільської соціальної інфраструктури та домогосподарств, що функціонують у сільській місцевості.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування сутності терміну «фінансове забезпечення розвитку сільських територій», розроблення комплексного фінансового механізму беззбиткового функціонування таких територій, виділення в складі методів цього механізму його важливої складової – фінансового забезпечення, визначення та побудова теоретичної структури механізму фінансового забезпечення розвитку сільських територій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансове забезпечення виступає складовою загальної системи формування та реалізації головної стратегії діяльності суб'єктів фінансових відносин. Обсяги та форми фінансового забезпечення, пріоритетність та співвідношення між ними здійснюють свій вплив на механізм прийняття управлінських рішень та їх подальшої реалізації в процесі функціонування суб'єктів.

Розглянемо деякі авторські підходи до визначення сутності фінансового забезпечення як важливого методу фінансового впливу на розвиток економіки і суспільства, а також складової частини «конструкції» фінансового механізму.

Опарін В.М. визначає фінансове забезпечення як систему джерел і форм фінансування розвитку економічної і соціальної сфер суспільства [15, с. 56].

Романенко О.Р. під фінансовим забезпеченням відтворювального процесу розуміє покриття затрат за рахунок фінансових ресурсів, акумульованих суб'єктами господарювання і державою [19, с. 18]. Аналогічне визначення дають Стеців Л.П і Копилюк О.І. [22, с. 48].

На думку Козій І.С. «фінансове забезпечення передбачає формування та використання фінансових ресурсів підприємств за допомогою оптимізації співвідношення всіх його форм і дає змогу створити такі обсяги фінансових ресурсів господарської діяльності, від яких підприємство мало б змогу функціонувати не тільки беззбитково, але і підвищувати ефективність діяльності та зміцнювати економіку країни загалом» [8].

Буздуган Я.М. наводить таке визначення: «фінансове забезпечення – це метод фінансового механізму, із допомогою якого формують та використовують фонди грошових коштів і який характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти суспільних правовідносин» [2].

Юрій С.І. та Федосов В.М. фінансове забезпечення трактують як формування цільових грошових фондів суб'єктів господарювання у достатньому розмірі та їх ефективне використання [23, с. 94].

Галабурда М. визначає фінансове забезпечення державної (економічної) політики як «економічні відносини між державою і суб'єктами господарювання стосовно мобілізації фінансових ресурсів домогосподарств, фірм, держави та зовнішніх запозичень у процесі реалізації соціальних і економічних цілей розвитку суспільства» [3, с. 74].

Кравченко С.О. та Марковський С.С. фінансове забезпечення представляють як системну діяльність, що включає дві складові:

– основна діяльність, що реалізує його призначення і полягає у мобілізації, накопиченні, перетворенні та розподілі фінансових ресурсів на шляху до кінцевого їх споживача з метою досягнення цілей певної організаційної системи (функціональна підсистема);

– управлінська діяльність, що покликана гарантувати належну ефективність та результативність фінансового забезпечення (управлінська підсистема).

Фінансове забезпечення – це структурована системна діяльність з приводу мобілізації, накопичення, перетворення та розподілу фінансових ресурсів на шляху до кінцевого їх споживача з метою реалізації її цілей [10].

На думку Міщук О.В., фінансове забезпечення означає комплекс заходів по забезпеченню економічного зростання фінансовими ресурсами через методи та форми, способи фінансування. Головним завданням системи фінансового забезпечення буде фінансування інвестиційних та інноваційних процесів з метою формування та реалізації нової моделі економічного зростання» [14, с. 9].

За словами Карпінського Б.А., форми та методи фінансового забезпечення економічного зростання – це конкретні способи дій, спрямовані на практичне досягнення поставлених завдань економічної політики. Це дії, пов'язані з фінансуванням тих чи інших інноваційних проектів для забезпечення модернізації суб'єктів господарювання та підвищення темпів економічного зростання, забезпечення ефективної соціальної складової [7, с. 147].

Гришова І.Ю та Галицький О.М. вказують, що в умовах гострого фінансового дефіциту наріжним каменем підтримки й розвитку АПК важливим аспектом виступають не лише обсяги, а й механізми формування фінансових потоків. Стимулювання розвитку АПК передбачає створення чіткої системи фінансування, яка передбачає ефективне формування й використання фінансових потоків. Система фінансування – це сукупність економічних відносин, які виникають у зв'язку з пошуком, залученням і ефективним використанням фінансових ресурсів, а також організаційно-управлінських принципів, методів і форм їхнього впливу на життєдіяльність суб'єктів господарювання [5, с. 141-143].

Кожен з авторів вказує на обов'язкове поєднання та необхідність оптимального співвідношення різних форм і методів фінансового забезпечення у практичній діяльності суб'єктів, що використовують даний інструмент фінансового впливу на власний розвиток.

Крепишева Н. В. поняття «фінансове забезпечення» розглядає з інституціональних позицій та вважає, що це діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування з обґрунтування обсягів, співвідношення та структури бюджетних та позабюджетних джерел фінансування необхідних заходів, використання програмно-цільових методів та інших сучасних фінансових інструментів планування та фінансування видатків, включаючи надання субсидій регіональним та місцевим бюджетам, контроль за ефективним використанням коштів та оцінку результативності [11].

Звернемось до наступних даних. Стійку динаміку зростання у 2011 р. демонструвало сільське господарство. Темпи зростання виробництва у сільському господарстві зросли на 17,5%, внесок у загальний приріст ВВП – 1,4 в.п. Обсяги сільськогосподарського виробництва у 2011 р. порівняно з 2010 р. зросли на 19,9%. Сільськогосподарське виробництво стало основним джерелом прискореного зростання ВВП у II півріччі, коли воно сформувало понад 45% (2,5 із 5,6 в.п.) приросту валової доданої вартості. Україні вдалося значно перевищити обсяги виробництва продовольства над обсягами його споживання населенням. Завдяки цьому на третину зріс експорт сільськогосподарської продукції, обсяги якого майже втричі перевищують обсяги імпорту. У 2011 році зібрано рекордний за всю історію України урожай зерна – 56,7 млн. т, у т.ч. 22,3 млн. т пшениці, з якої продовольча складає 60% [18].

За даними офіційного сайту Міністерства аграрної політики та продовольства, виробництво валової продукції сільського господарства досягло показника 118,1 млрд. грн. і у порівнянні з 102,1 млрд. грн., отриманими у 2009 році збільшилося на 16,6 %, в т.ч. незначне зростання відбулося в галузі тваринництва – на 5,66% (40,6 млрд. грн. у 2009 році та 42,9 млрд. грн. у 2011 році), в свою чергу у рослинництві – на 22,2% (з 61,5 до 75,2 млрд. грн. відповідно) [16].

Проте стан аграрного сектору та сільських територій далекий від своїх потенційних можливостей. Саме тому вкрай важливим є дослідження проблем та напрямів не лише підвищення сільськогосподарського виробництва в країні, а й розвитку українського села у цілому. Об'єктом

стратегічної політики держави, поряд з її аграрною сферою, має стати розвиток позааграрної економіки, що реалізується в межах сільських територій, покращення соціальної сфери села, підвищення якості життя сільського населення та відновлення взаємодії економічної та соціальної сфер.

Як вказують Малік М.І. та Пулім В.А., «сільська територія – це складна багатофункціональна природна, соціально-економічна та виробничо-господарська система з властивими їй кількісними, структурними, природними характеристиками та відповідним цьому її сутнісним наповненням» [13].

Згідно з Єрмоленко В.М., сільська територія представляє собою «просторово-географічне середовище проживання і виробничої діяльності населення, яке у переважній більшості займається сільськогосподарським виробництвом і організоване переважно у межах окремого сільського населеного пункту з територіальним органом управління на рівні сільської ради, а також – середовище розміщення виробничих і рекреаційних ресурсів, необхідних для забезпечення життєдіяльності сільського населення і сільськогосподарської діяльності на цій території. Сталий розвиток сільських територій – це система організаційних, економічних, політичних і правових заходів, спрямованих на забезпечення пропорційних і одночасних, незворотних і стабільних прогресивних змін у виробничій, соціальній і екологічній сферах, які відбуваються пропорційно й одночасно у кожній зі складових сільської території [6].

Сьогодні в Україні діє Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року, затверджена Постановою КМУ України від 19 вересня 2007 р. № 1158 [1]. На її реалізацію було передбачено виділення 120750,5 млн. грн. Більшість положень даної Програми не виконуються через її незабезпеченість фінансовими ресурсами. Якщо на виконання заходів Програми у 2008 році було заплановано видатки з Державного бюджету України у розмірі 15318,9 млн. грн., то фактично разом із загального і спеціального фондів Держбюджету було виділено 5234,0 млн. грн., у 2009 р. – 15153,5 млн. грн. і 8210,8 млн. грн., у 2010 р. – 14550,4 млн. грн. і 6004,0 млн. грн. відповідно [20]. В 2011 р. за кошти Державного бюджету передбачалося профінансувати 12,46 млрд. грн., фактично ж профінансовано (станом на 15.05.2012 р.) 9,74 млрд. грн. [21].

Отже, задекларований принцип пріоритетності АПК України на практиці не додержується, а непослідовність дій, недостатній рівень фінансового забезпечення та відсутність належного реагування на результати державного контролю в системі управління земельними відносинами призводять до погіршення соціально-економічних показників розвитку сільського господарства [20].

Вивчаючи дану проблему, можна стверджувати, що сьогодні в Україні відсутня системна державна політика щодо сільськогосподарського виробництва, розвитку сільської економіки та сільських територій, а також їх забезпеченості достатнім обсягом фінансових ресурсів, мобілізованим із різних джерел. Фінансове забезпечення сталого розвитку сільських територій є непослідовним, несистемним та недостатнім.

Вихід з депресивного стану аграрної економіки може здійснюватись через комплексне вирішення проблеми розвитку сільських територій.

Економічна ситуація, яка склалася на селі, вимагає корінних економічних реформ за обов'язковою участю держави в особі центральних та регіональних органів влади, функціонування різноманітних форм організації бізнесу на селі, формування різних господарських структур, що відкриває широкі можливості підприємницької діяльності, а в цілому сприятиме соціально-економічному розвитку сільських територій.

Розвиток сільських територій є комплексним завданням, яке Лісовий А.В. зводить до вирішення двох основних проблем: розвитку сільської соціальної сфери та підтримки економічного розвитку села [12, с. 192].

Косодій Р.П. також розглядає шляхи забезпечення конкурентоспроможності сільських територій та їхніх жителів в умовах глобалізації, поліпшення якості життя в сільській місцевості, передусім, через модернізацію і диверсифікацію сільських економік, оскільки це сприятиме створенню робочих місць для економічно активного населення, яке вивільнятиметься з сільського господарства в зв'язку з соціально-економічними процесами, пов'язаними з глобалізацією та лібералізацією міжнародної торгівлі [9, с. 136].

Гордей О.Д. вказує, що «на збільшення рівня життя населення впливають збільшення інвестицій в людський капітал, фінансове забезпечення освіти і науки, фінансування процесу удосконалення техніки і технологій, збільшення продуктивності праці, економічний розвиток тощо. Пріоритетними об'єктами підтримки держави мають стати сільські території як суспільно-територіальна підсистема та сільський соціум, негативні тенденції в розвитку якого уже набули незворотного характеру та загострюються й надалі» [4].

Павлов О.І. досліджує систему управління розвитком сільських територій з урахуванням поліфункціональної природи об'єкта управління та багаторівневої й розгалуженої суб'єктної складової управлінської діяльності, виділяє органи управління розвитком сільських територій. Автор пропонує здійснювати розбудову системи управління розвитком сільських територій на основі доцільності переходу від галузевого до територіального підходу в організації управлінського процесу. На його думку, територіальний підхід, на відміну від галузевого, має на меті забезпечення комплексного розвитку об'єкта управління. Основними складовими сільської території він вважає: населення, поселення, виробничий комплекс, інфраструктуру, землі та природне середовище [17, с. 109-115].

Отже, можемо наголосити, що слід вишукувати можливі джерела фінансування та напрямки витрачання наявних коштів з метою відтворення фінансового потенціалу та його раціонального використання для розвитку усіх галузей та сфер життєдіяльності, задоволення інтересів сільських територіальних громад з використанням фінансових ресурсів, що формуються на загальнодержавному, регіональному, районному та базовому рівнях.

Заходами щодо комплексного сільського розвитку мають стати:

- підвищення розвитку сучасного агропромислового виробництва на інноваційній основі;
- поживлення підприємницької ініціативи, ринкових форм організації бізнесу на селі;
- стимулювання несільськогосподарської зайнятості та розвиток позааграрних видів діяльності на сільських територіях;
- зміцнення власної фінансової бази сільських громад;
- формування життєздатного соціального середовища, покращення умов життя та побуту сільського населення, сприяння адаптації сільської економіки до ринкових умов;
- впровадження єдиних стандартів і нормативів соціального обслуговування жителів села, поліпшення соціального рівня проживання сільського населення з метою подолання хронічної сільської бідності;
- раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки підприємницької діяльності на селі, збереження ландшафту;
- розвиток сфери послуг на селі, розбудова первинної ринкової інфраструктури та її пристосування до конкретних потреб жителів села;
- забезпечення права власності та використання природних ресурсів;
- підвищення активності населення у житті сільських громад та участь у прийнятті рішень стосовно розпорядження наявними для розвитку села коштами.

Вищевказані напрями багатofункціонального та сталого розвитку сільських територій повинні мати гарантоване фінансове забезпечення, яке сприятиме безперебійному розширеному відтворенню виробничого процесу сільськогосподарських та несільськогосподарських підприємств, соціальної складової жителів сіл та селищ. Ефективне фінансове забезпечення повинно створювати можливості для конкурентного розвитку агропромислового виробництва, випуску високоякісної продукції аграрними підприємствами, особистими селянськими господарствами, поживленням несільськогосподарських видів діяльності на селі, підвищення зайнятості сільського населення, що призведе до зменшення бідності та покращенню якості життя на селі.

Наявність розвинутого механізму фінансового забезпечення сприяє удосконаленню відтворювального процесу шляхом оптимального формування фінансових ресурсів на різних стадіях та етапах виробництва, обміну, розподілу та споживання продукції підприємств-учасників сільської економіки.

Активізувати процес мобілізації фінансових ресурсів для фінансування села, підвищити регулятивну роль держави у цьому дозволить розроблення та впровадження якісно нового комплексного механізму фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територій.

Для відродження села при розробці фінансової політики та побудові механізму фінансового забезпечення необхідно враховувати інтереси мешканців сіл та селищ – основних споживачів суспільних послуг на селі, збільшуючи власну доходну базу місцевих бюджетів. Необхідно розширити адресність державних асигнувань, наукове обґрунтування державної фінансової допомоги, ефективність та дієвість контролю за її використанням, вивчати та досліджувати можливості залучення фінансових ресурсів із інших, альтернативних державним джерелам.

Економіка села не може розвиватися без активної підтримки органів місцевого самоврядування та ефективного фінансової інфраструктури. Органам місцевої влади пропонуємо розробляти узагальнений концептуальний план фінансування суб'єктів підприємництва на даній сільській території.

Інституційна система фінансового забезпечення сільських територій являє собою єдність інститутів, що розташовані в доступних для підприємців-селян та сільського населення межах, наділені законодавством правами та обов'язками, які під час реалізації державної політики розбудови сільських територій взаємодіють як між собою, так і з іншими суб'єктами, забезпечуючи формування джерел фінансування та виконання видаткових зобов'язань учасників фінансування відповідно до запланованих ними заходів і програм на умовах, що влаштовують всі сторони.

Ефективність інфраструктури механізму фінансового забезпечення залежить від наявності діючого державного посередництва з метою створення сприятливих інституційних умов для сприяння розвитку різноманітних фінансових інститутів, що спрощують та наближують можливості постачання фінансових ресурсів для юридичних і фізичних осіб-мешканців сільських територій.

Специфіка малих підприємств, що розміщені в межах сільських територій як суб'єктів фінансових відносин спонукає до необхідності розробки фінансовими інститутами особливих технологій роботи з даним непротистим сектором вітчизняної економіки та вироблення специфічних продуктів для потенційних споживачів. В зв'язку з чим набувають актуальності питання пошуку ефективних інструментів та схем організації фінансового забезпечення, розробки різноманітних програм фінансування, побудови

ефективного фінансового механізму, що враховує специфіку діяльності споживачів (суб'єктів підприємництва, фермерів, індивідуальних підприємців, сімейних господарств), що потребують фінансові ресурси та спрямовують їх на підтримання економічно-соціальної сфери села.

Розширення інфраструктури фінансового посередництва має відбуватись за такими напрямками:

– всебічне сприяння формуванню та комплексного розвитку національної системи фінансового забезпечення як ефективного механізму розвитку сільських територій в Україні, покращення рівня життя та покращення прозорості бізнесу;

– розширення ринку мікрофінансових послуг, об'єднання зусиль фінансових організацій з метою покращення доступності фінансових ресурсів для значної кількості клієнтів з невеликими доходами, що проживають в межах сільських територій;

– ефективне поєднання різних форм фінансування (самофінансування, державного та спонсорського фінансування), створення гарантійних структур і фондів підтримки розвитку сільських територій на рівні обласних державних адміністрацій з відділеннями у районних адміністраціях;

– створення всеохоплюючої мережі фінансових установ, доступних для всіх верств населення і бізнесу, розвиток диверсифікованих фінансових інститутів та впровадження нових фінансових технологій з орієнтацією на клієнта-селянина.

Сталий соціально-економічний розвиток сільських територій залежить від розробки та втілення ефективної моделі його фінансового забезпечення, яка представляє собою сукупність способів організації фінансових відносин, що застосовується в конкретних умовах функціонування та розвитку сільської території.

Механізм фінансового забезпечення розвитку сільських територій виступає як регулятор, що завдає напрям руху та пропорції розподілу фінансових ресурсів та закладає основу для можливості розбудови українського села з розвинутою ринковою економікою.

Отже, користуючись наведеним матеріалом, ми пропонуємо таке визначення: фінансове забезпечення розвитку сільських територій представляє собою діяльність з приводу формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів в контексті загальнодержавних і регіональних стратегічних пріоритетів з метою фінансування безперервності відтворювальних процесів, вирішення проблем та задоволення інтересів гармонійного розвитку сільських територій, суб'єктів підприємництва, що займаються як аграрною, так і позааграрною діяльністю та функціонують в межах цих територій, підвищення добробуту та якості життя населення, що проживає на даних територіях.

Загальними рисами фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територій є:

– складні та різноманітні об'єкти фінансового забезпечення;
– власні та залучені джерела фінансування сталого розвитку;
– обмеженість бази формування фінансових ресурсів;
– пропорційність вкладення коштів у всі об'єкти сільської території;
– множинність та різноманітність суб'єктів та учасників фінансування;
– різні інтереси учасників схем фінансування;
– обов'язковість ефективного та результативного управління процесом фінансового забезпечення;

– необхідність раціонального використання фінансових ресурсів, що викликана їх дефіцитністю та високою вартістю;

– пріоритетність системного та послідовного співфінансування;

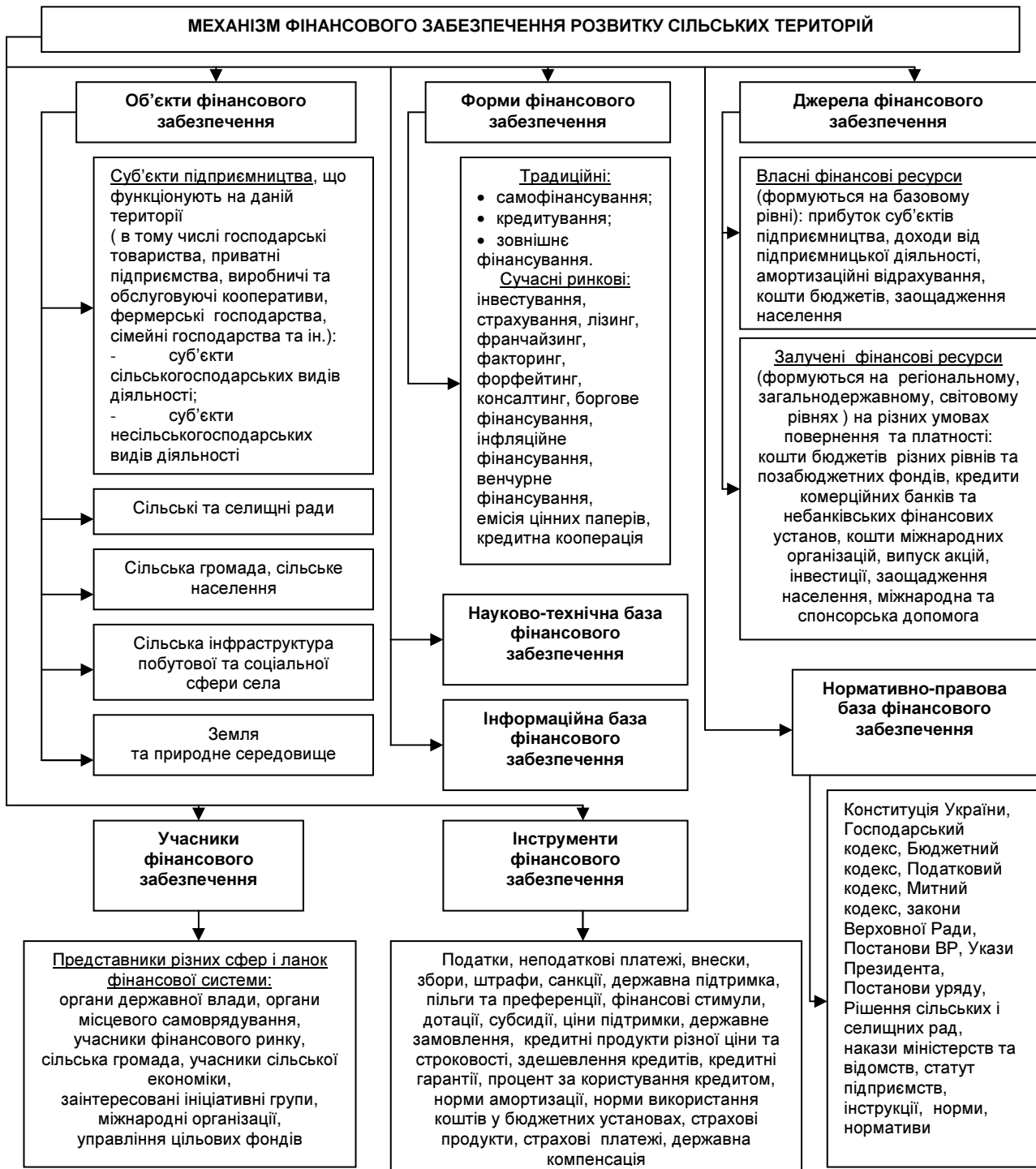
– перешкоджання розпорощуванню фінансових ресурсів за незначними та непріоритетними напрямками;

– ефективний та всебічний контроль за процесами фінансування та їх результативністю;

– відповідальність учасників фінансування за неефективне функціонування механізму фінансового забезпечення в рамках закріплених повноважень.

Фінансове забезпечення сільських територій зводиться до формування та акумуляції необхідних фінансових ресурсів всіма об'єктами сільської території в достатньому розмірі, їх раціонального розподілу та ефективного використання з метою пропорційного, паритетного та конкурентоспроможного розвитку усіх галузей та сфер сільського буття, задоволення інтересів сільських територіальних громад та збереження історичного середовища життєдіяльності людей.

Ми пропонуємо орієнтовну структуру механізму фінансового забезпечення розвитку сільських територій (рис. 1), складовими якої виступають такі частини фінансового забезпечення: об'єкти, форми, джерела, учасники, нормативно-правова база, науково-технічна база, інформаційна база, інструменти фінансового забезпечення тощо.

Рис. 1. Структура механізму фінансового забезпечення розвитку сільських територій

Оптимальне поєднання та комплексне використання складових механізму сприятиме підвищенню ефективності його дії в рамках загальної стратегічної програми розвитку сільських територій, має призвести до покращення фінансування об'єктів виробничої і невиробничої сфер сільських територій, покращення їх економічної та соціальної складових. У кінцевому рахунку дія механізму фінансового забезпечення розвитку сільських територій має бути спрямована на задоволення інтересів споживача суспільних послуг – людини, що проживає на сільській території. Загальним результатом його реалізації має стати покращення сталого та гармонійного розвитку сільських територій, суб'єктів підприємництва, що функціонують в межах цих територій, підвищення добробуту та якості життя населення, що проживає на даних територіях.

Висновки з даного дослідження. Активізувати процес мобілізації фінансових ресурсів для фінансування села, підвищити регуляторну роль держави у цьому дозволить розроблення та

впровадження якісно нового комплексного механізму фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територій.

Фінансове забезпечення розвитку сільських територій представляє собою діяльність з приводу формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів в контексті загальнодержавних і регіональних стратегічних пріоритетів з метою фінансування безперервності відтворювальних процесів, вирішення проблем та задоволення інтересів гармонійного розвитку сільських територій, суб'єктів підприємництва, що займаються як аграрною, так і позааграрною діяльністю та функціонують в межах цих територій, підвищення агробиопродукції та якості життя населення, що проживає на даних територіях. Загальним результатом реалізації механізму фінансового забезпечення має стати покращення сталого та гармонійного розвитку сільських територій, суб'єктів підприємництва, що функціонують в межах цих територій, підвищення добробуту та якості життя населення, що проживає на даних територіях.

Література

1. Постанова КМУ України від 19 вересня 2007 р. № 1158 «Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року» // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-%D0%BF>
2. Буздуган Я. Поняття, принципи, форми фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні / Я. Буздуган. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.viche.info/jornal/960/>
3. Галабурда М.К. Фінансове забезпечення економічної політики в Україні: дис. канд. екон. наук: 08.01.01 / Галабурда Микола Костянтинович. – К., 2003. – 278 с.
4. Гордей О.Д. Вплив економічного розвитку на фінансове забезпечення рівня життя населення / О.Д. Гордей. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.nbu.gov.ua
5. Гришова І.Ю. Удосконалення механізму формування фінансових потоків АПК / І.Ю. Гришова, О.М. Галицький // Облік і фінанси АПК. – 2011. – №3. – С. 139-143.
6. Єрмоленко В.М. Особливості формування категорії «сталий розвиток сільських територій» [Електронний ресурс] / В.М. Єрмоленко. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=201>
7. Карпінський Б.А. Фінансове забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної продукції – важливий чинник поглиблення зовнішньоторговельних відносин України з країнами ЄС / Б.А. Карпінський, В.Я. Дубик // Науковий вісник НЛТУ. – 2010. – Вип. 20.11. – С. 146-153.
8. Козій І.С. Місце і значення фінансового забезпечення в структурі фінансового механізму / І.С. Козій // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – вип. 18.9. – С. 223-229.
9. Косодій Р.П. Проблеми сільського розвитку в умовах глобалізації / Р.П. Косодій // Економіка АПК. – 2009. – № 4. – С. 132-137.
10. Кравченко С.О. Сутність фінансового забезпечення державної регіональної політики / С.О. Кравченко, С.С. Марковський [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.nbu.gov.ua
11. Крепышева Н.В. Финансовое обеспечение автодорожной безопасности: методология и практика / автореф. дисс. ... доктора экономических наук: 08.00.10 / Крепышева Надежда Васильевна; Санкт-Петербургский государственный университет экономики и финансов. – СПб., 2008. – 40 с.
12. Лісовий А.А. Фінансове регулювання розвитку сільських територій / А.В. Лісовий // Збірник наукових праць Національного ун-ту держ. податкової служби України. – 2009. – №2. – С. 192-198.
13. Малік М.Й. Концептуальні засади розвитку сільських територій [Електронний ресурс] / М.Й. Малік, В.А. Пулім. – Режим доступу: www.baitas.lzuu.lt/mazyllis/julram/8/156/.pdf
14. Міщук О.В. Фінансове забезпечення економічного зростання: теоретичний аспект / О.В. Міщук // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – №2. – С. 9-12.
15. Опарін В.М. Фінанси (заг. теорія) : навч. посібник / В.М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2005. – 240с.
16. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/>
17. Павлов О.І. Формування системи управління розвитком сільських територій / О.І. Павлов // Економіка АПК. – 2009. – №12. – С. 109-115.
18. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році: Щорічне Послання Президента України до ВР України. – К. : НІСД, 2012. – 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.gov.ua
19. Романенко О.Р. Фінанси: підручник / О.Р. Романенко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
20. Русан В.М. Організаційно-економічні інструменти аграрної політики в Україні [Електронний ресурс] / В.М. Русан, О.В. Собкевич, А.Д. Юрченко. – К. : НІДС, 2012. – 31 с. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2012_table/1219_dop.pdf
21. Смітюх Г. Державні цільові програми мають працювати на курс реформ [Електронний ресурс] / Г. Смітюх. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/gsmityuh/article/9213.aspx>
22. Стеців Л.П. Фінанси : навч. посіб. / Л.П. Стеців, О.І. Копилук. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
23. Юрій С.І. Фінанси : підручник / С.І. Юрій, В.М. Федосов. – К. : Знання, 2008. – 611 с.